Küsimused lastekaitsetöötajale ja lastekaitsetööga seotud spetsialistile

Lastekaitsetöötaja nimi: RAILI AMBOS

Omavalitsuses lastekaitsetöötajana töötamise algus: 04.12.2006

Haridus: MA lastekaitse ja sotsiaalpedagoogika

Kas on omandatud sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele? Kui jah, siis kutse kehtivuse aeg: Kehtib alates: 26.05.2022 **kehtib kuni:** 25.05.2027

1. Kuidas on lastekaitsetöö omavalitsuses jaotatud, kas spetsialiseerumise/piirkonna/valdkonna alusel? Millele olete Teie spetsialiseerunud?
   Vastus: Järva vallas on töö jaotatud piirkonniti. Minu piirkondadeks on Albu, Ambla, Järva-Jaani ning Imavere, Koigi on juhtumipõhiselt. Eraldi spetsialiseerumist ei ole, kõik lastega seotud küsimused (sh eestkoste).

2. Palun nimetage koolitused ja infopäevad, kus olete 2024. ja käesoleval aastal osalenud ning erialane kirjandus, mida olete lugenud.
   Vastus:
   30.04.2024 Kes aitab ja kuhu pöörduda, kui laps vajab rohkem tuge?
   23.05.2024 Sild laste heaks – haridus-ja sotsiaalvaldkonna koostöö
   20.11.2024 Lastekaitse Liidu aastakonverents "Kuula mind päriselt"
   03.12.2024 Abivajava lapse ja noore märkamine ning abistamine
   05.12.2024 „Samal poolel – lapse poolel“
   26.02.2025 Lapse võõrandamine
   30.04.2025 Sotsiaalteenuste toimepidevuse ja kriisivalmiduse seminar
   Raamat „Sild üle rahutu vee“

3. Kas osalete regulaarselt supervisioonidel ja/või kovisioonidel? Kus ja millal viimati?
   Vastus: Sügisesse on supervisoon planeeritud. Kovisioonid sotsiaalosakonnas toimuvad regulaarselt igal neljapäeval kell 8:30 veebi vahendusel. Lisaks toimuvad 1-2 korda kvartalis ühised kokkusaamised. Sügisest on plaanis eesmärgistatud kohtumised laste ja perede heaolu spetsialistidel ja peretöötajal, et arutada töös olevaid juhtumeid, et vältida oma töös läbipõlemist ja üksi jäämist.

4. Kas Teile võimaldatakse osalemist tasulistel lastekaitsealastel koolitustel? Millal ja millisel tasulisel koolitusel viimati osalesite?
   Vastus: Koolitustel osalemist võimaldatakse, seda reguleerib „Järva Vallavalitsuse teenistujate lähetuse kord“. Aastas ette nähtud 250 eurot osalemiseks tasulistel koolitustel. Tasuline koolitus oli viimati oktoober 2023.

5. Millist tuge ja teenuseid (sh lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluses olevatele vanematele) saate oma töös lastele ja peredele pakkuda?
   Vastus: sotsiaalnõustamine, peretöötaja tugi, vaimse tervise teenus koostööpartnerite juures (psühholoogiline, perenõustamine, pereteraapia, logopeed), vanemlusprogramm „Imelised aastad“, tugiisikueenus, lapsehoiuteenus, sotsiaaltrnsporditeenus, võlanõustamisteenus

6. Kas Teil on võimalik pakkuda abivajavale lapsele ja tema perele peretöötaja/tugiisiku tugiteenust? Mitmele perele Teie menetluste hulgast osutatakse praegu tugiteenust?
   Vastus: peretöötajal on 7 aktiivset peret minu hallatavates piirkondades
   Tugiisikuteenust pakume ühele suure abivajadusega lapsele.

7. Kirjeldage palun lapse hooldus- ja /suhtlusõiguse vaidluse juhtumi menetlemise protsessi.
   Vastus: Esimene ja ilma kohtu sekkumiseta- vanem pöördub KOV laste ja perede heaolu spetsialisti poole murega (hooldusõiguse-suhtluskorra küsimuses). Vanemate lahkumineku või lahutuse korral. Vanemad ei suuda kokku leppida lapse elukohas, hooldusõiguses (täielik või osaline), või suhtlemises teise vanemaga. Üks vanem takistab lapse suhtlemist teise vanemaga. Laste ja perede heaolu spetsialist vestleb mõlema vanemaga, selgitab välja nende seisukohad, vestleb lapsega-kuulab ära tema arvamuse arvestades lapse vanust. Seejärel kui vanemad on valmis ühise laua taga asju arutama ning jõuavad kokkuleppe sõlmimiseni on see nii neile kui ka lapsele parim. Seejärel laste ja perede heaolu spetsialist vormistab kirjaliku vanemluskokkuleppe ning vanemad allkirjastavad. Kui vanemad siiski ei suuda laste ja perede heaolu spetsialisti juuresolekul kokkuleppeid teha, suunab spetsialist pere riiklikule perelepitusteenusele. Kui ka perelepitusteenusel ei jõuta kokkuleppele, siis pöördub üks vanematest siiski kohtusse. Menetlus algab ühe vanema (või seadusliku esindaja) poolt hagiavalduse esitamisega kohtule. Avaldus sisaldab nõuet (nt taotlus muuta hooldusõigust või kehtestada suhtluskorra tingimused). Kirjeldust lapse olukorrast ja põhjustest, miks olemasolev olukord ei ole lapse huvides. Võimalusel tõendeid (nt suhtluse takistamise kohta, lapse arvamust, psühholoogi arvamust perelepitusteenusel osalemine jms). Kohus registreerib hagi ja teavitab teist vanemat. Mõlemad pooled saavad esitada oma seisukohad ja tõendid. Lisaks kohus kaasab arvamuse andmiseks eestkosteasutuse (KOV) ning lapse huvide kaitseks riigiõigusabi korras lapsele esindaja. Kui KOV on kaasatud, siis laste ja perede heaolu spetsialist loob vanematega esmase kontakti ja kogub informatsiooni, vestleb vanemate ja lapsega esitab kohtule seisukoha mis lähtub lapse parimast huvist mitte vanemate soovidest. Kohtumenetlus võib toimuda kirjalikult või suuliselt istungitel. Istungil kuulatakse pooled ära. Lapse kuulamist võib teha ka eraldi, kohtunik kui ta seda peab vajalikuks. Kohus keskendub samuti lapse parimatele huvidele, mitte üksnes vanemate soovidele. Seejärel kohus teeb otsuse (või määruse) – see võib sisaldada: hooldusõiguse täielikku või osalist muutmist; suhtluskorra kindlaks määramist (nt nädalavahetused, pühad, koolivaheajad), suhtlemise järelevalve määramist, kui see on vajalik, suhtluse ajutist peatamist, kui see ohustab last. Otsus muutub jõustunuks, kui seda ei vaidlustata. Kui otsust ei täideta, saab taotleda täitemenetlust või kohtutäituri sekkumist (nt suhtlemise takistamise korral), võimalik on taotleda trahvi või muud survemeedet mittetäitmise korral.

8. Kuidas on KOVis korraldatud lastega seotud PPA teatiste vastuvõtmine ja menetlusse andmine?
   Vastus: Mina võtan PPA teatised vastu ja suunan edasi vastava piirkonna sotsiaaltöö spetsialistile või laste ja perede heaolu peaspetsialistile.

9. Kui suure osa hinnanguliselt moodustavad lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse juhtumid lastekaitsetööst?
   Vastus: periooditi erinev. Järjest enam tuleb juurde hooldus-ja/või suhtlusõiguse juhtumeid, kus vanemad ei suuda omavahel kokkuleppeid sõlmida ning vajavad vahele neutraalset isikut. Kui juhtum on juba kohtu laual, siis on laste ja perede heaolu spetsialistil kuni kaks nädalat vaid aega, et kujundada juhtumist seisukoht.

10. Kes on lastekaitsetöös Teie menetluses olevate hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse juhtumite lahendamisel koostööpartnerid? Palun lisage kontaktid: asutuse nimi ja e-posti aadress.
    Vastus:

Koostööpartneri nimi/asutus	e-posti aadress
Kesk-Eesti Nõustamis-ja Rehabilitatsioonikeskus	jarva@jarvareha.ee
Mõttemeel OÜ	[redacted]
Sotsiaalkindlustusameti riiklik perelepitaja Ruth Juhanson	info@sotsiaalkindlustusamet.ee
Ohvriabi Piret Vaher	Piret.vaher@sotsiaalkindlustusamet.ee
Koeru Perekodu	Koeru.lastekodu@mail.ee
Järva valla haridusasutused	
Eesti Advokatuur- riigi õigusabi osutaja	
Sotsiaalkindlustusameti konsultant Sirje Pint	Sirje.Pint@sotsiaalkindlustusamet.ee

11. Kuidas hindate koostööd punktis 10 nimetatud koostööpartneritest asutuste, isikutega?
    Vastus: väga hea. Kiire infovahetus, avatud suhtlus ja lahendustele suunatud.

12. Millisest teenusest tunnete puudust, sh lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse juhtumite lahendamisel?
    Vastus: Vaimse tervise õe vastuvõtule pääsemine (ülipikad järjekorrad)

13. Milliseid meetmeid/koostöökokkulepped suhtluskorra täitmise tagamiseks KOVis rakendatakse?
    Vastus: KOV pakub perele nõustamist, et parandada vanemate omavahelist suhtlust ja keskenduda lapse heaolule- suunab pered varakult nõustamisele enne konflikti süvenemist. Koostatakse ja allkirjastatakse kirjalik vanemluskokkulepe mida pooled järgivad. Kokkulepe ei ole juriidiliselt siduv nagu kohtuotsus, aga see aitab luua selgust ja vähendada konflikte vanemate vahel. Kodukülastuste tegemine, et hinnata lapse elukeskkonda ja vanemate koostööd ning vajadusel toetada vanemat. Peretöötaja tugi. Kui lapse heaolu on ohus ja vanemad ei täida kokkuleppeid, teeb laste ja perede heaolu spetsiaist ettekirjutuse, mis paneb vanemale kohustuse muuta oma käitumist

14. Mis kaalutlusel algatate/ei algata lapse hooldus-ja/või suhtlusõiguse küsimuses juhtumimenetlust?
    Vastus: Peamine kriteerium juhtumimenetluse algatamisel on lapse parimate huvide kaitsmine. Kui on alust arvata, et lapse heaolu, turvalisus või areng on ohus või kannatab, siis on menetluse algatamine põhjendatud (vanematevaheline vaidlus, kokkulepete puudumine, info koolist, lasteaiast). Ei algata juhul, kui probleem on väike või lahendatav leebemal viisil (nt vanemluskokkuleppe sõlmimine laste ja perede heaolu peaspetsialisti juures, perelepitusteenuse kaudu).

15. Millele tuginedes annate lapse hooldus- ja suhtlusõiguse küsimustes kohtule seisukohti lapse olukorra ning vajaduste kohta?
    Vastus: seisukoha andmine lapse hooldus- ja suhtlusõiguse küsimustes peab alati tuginema lapse parimate huvide hindamisele. Lapsega vestlen alati tema jaoks turvalises keskkonnas. Vastavalt lapse arengutasemele kuulan tema arvamust ja võtan seisukoha andmisel arvesse. Hindan lapse ja vanemate vahelist suhet-emotsionaalne kiindumus mõlema vanemaga. Hooldusvõimekus ja vanemate valmisolek lapse eest hoolitseda. Lapse turvatunne, stabiilsus ja järjepidevus.

16. Kuidas jõuate järelduseni ning mida võtate arvesse), milline suhtluskord on lapsele parim (nt 50/50, „linnupesa“ meetod vm)?
    Vastus: lapse jaoks parima suhtluskorra määramisel lähtun alati tema parimatest huvidest. Lapse enda arvamus. Lapse vanus ja arenguvajadused – mida nooremad lapsed, seda tihedamat ja stabiilsemat kontakti nad vajavad mõlema vanemaga. Kindlasti peab arvestama lapse sotsiaalseid vajadusi (kool, hobid, sõbrad). Lapse ja vanema kiindumussuhted – kes on olnud seni lapse peamine hooldaja, vanemate omavaheline koostöö. Elukorralduslikud võimalused: vanemate elukoha kaugus koolist, lasteaiast, huvitegevustest, vanemate tööajad ja hooldusvõimekus.

17. Millistel juhtudel kaasate lapse menetlusse kui vanemad on pöördunud kohtusse?
    Vastus: lapse kaasamine menetlusse sõltub lapse vanusest, arengust ja konkreetsetest juhtumi asjaoludest.

18. Kuidas on KOV aidanud kaasa lapse ja lahus elava vanema vahelise suhte säilitamisele ning toetamisele?
    Vastus: Kui lapse ja vanema vahelised suhted on pingelised aitan kohtumisi vahendada neutraalsel pinnal, korraldada perenõustamist/teraapiat, koostööd teiste spetsialistidega.

19. Kuidas tagate hooldusõigusvaidluse menetluses lapsevanemate võrdse kaasatuse?
    Vastus: suhtlen mõlema vanemaga, oluline on, et mõlemad vanemad saavad avaldada oma mõtteid, tundeid ja seisukohti. Mõlemad vanemad peavad tundma, et neile on pakutud toetavaid teenuseid. Nende arvamust on kuulatud ning arvesse võetud.

20. Mis on takistused/kitsaskohad võrgustiku töös teise omavalitsusega lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse menetluses juhul kui teine vanem elab teises KOVis? Kas on olemas kokkulepped, juhendid?

Vastus: Takistusi ei ole esinenud, on olnud ainult positiivsed kogemused. Teine KOV on alati olnud koostööaldis, infovahetamine on olnud sujuv, sest ka teine KOv lähtub juhtumi menetlemise puhul alati lapse parimast huvist.

21. Tooge palun välja häid praktikaid (nt ühised kodukülastused, arutelud), kuidas on suhtluskorra toimimist vanemate vahel rahumeelselt tagatud.
    Vastus: Kui mõlemad vanemad on enda jaoks läbi mõelnud, et laps ei ole nende omavaheline relv. Nad on selgelt läbimõelnud omavahelise suhtlusviisi (nt e-kirja teel, sms,) see vähendab konflikte ja tagab selge infovahetuse last puudutavates küsimustes. Sõlmitud kirjalikud kokkulepped (millal-kelle juures laps viibib, on ära jagatud püha-tähtpäevad jne). On ka vanemaid, kes käivad perenõustaja juures.

22. Milliseid takistusi on vanematel esinenud suhtluskorra täitmisel?
    Vastus: lapse üleandmine ei ole toimunud õigel ajal, lapse haigestumine, vanema etteteatamata tööleminek.

23. Kas kohus on pannud kohustusi lastekaitsetöötajale/KOVile suhtluskorra tagamiseks vanemate vahel? Kuidas te olete need olukorrad lahendanud? Milline on lapse üleandmise ettevalmistuse protsess (sh töö vanema ja lapsega)?
    Vastus: Kohus on kohustanud laste ja perede heaolu peaspetsialisti viibima lapse ja vanema kohtumiste juures ning seejärel andma sellest kirjalikult kohtule teada. Laste ja perede heaolu spetsialist arutab vanemaga, et kus võiks aset leida tema ja lapse kohtumine (teeninduskeskus, mänguväljak, staadion jne). Eelkõige valmistab last teisele vanemale üleandmiseks see vanem kelle juures laps viibib. Vanem peab ise eelkõige toetama lapse ja lahuselava vanema vahel suhtlust, mitte seda takistama. Kui see ei toimi, olen ise rääkinud lapsega, teda toetanud ja julgustanud.

24. Mida teete kui lapse üleandmine ei õnnestu?
    Vastus: jään rahulikuks, rahustan vanemat, last. Püüame kokku leppida uue aja ja koha üleandmiseks. Pakun välja ärajäänud kohtumise asemel telefonikõne või videokõne võimalust. Selgitan, et lapsel on õigus suhelda mõlema vanemaga.

25. Kas KOV hindab regulaarselt üle lapse abivajaduse ka siis kui on olemas vanemate vaheline kokkulepe (või kohtulahend) suhtluskorra täitmiseks?
    Vastus: Oleneb juhtumist, kui peres ei esine muid probleeme kui ainult suhtluskord, mida täidetakse siis tõesti ei hinda regulaarselt abivajadust. Kui on perel suurem abivajadus, siis ja hindame abivajadust .

26. Millal ja kuidas selgitate lapsele suhtluskorra otsus(t)e täitmise vajadust?
    Vastus: kui vanemad ei ole suutnud lapsele selgitada talle arusaadavalt, mis tähendab suhtluskord ja kuidas seda järgitakse, siis vestlen lapsega arvestades tema vanust, temale turvalises keskkonnas. Selgitan, et suhtluskord on vajalik, et hoida positiivseid suhteid mõlema vanemaga.

27. Kas ja kui palju räägite asjaolud läbi osapooltega lapse üleandmisel? Kuidas tagate lapse heaolu üleandmise protsessis?
    Vastus: Oleneb olukorrast, kui vaja siis kindlasti räägime läbi ja lepime kokku üleandmise aja ja koha. Oluline on lapsega rääkida ja teda ette valmistada, sest

tema peab teadma mis teda ees ootab. Vanematele on vaja meelde tuletada, et nad jääksid rahulikuks

28. Mis on teie praktikad, kui laps on teisest vanemast kaugenenud?
    Vastus: püüan vanemat motiveerida, et ta suhet lapsega hoida.

29. Kuidas tunnete end hooldus – ja/või suhtlusõiguse vaidluse juhtumites? Millist tuge vajate?
    Vastus: Vaidlused on emotsionaalsed ja keerulised. Mõlemad vanemad ootavad, et spetsialist asuks nende poolele, pidevalt tuleb neile meelde tuletada, et mina olen samal poolel-lapse poolel ja lähtun alati lapse parimast huvist. Kolleegiga rääkimine aitab alati, ka osakonna juhata on alati valmis kuulama, kaasa mõtlema.

Vajadusel lisage palun infot olulistel lastekaitse teemadel, mida pole käesolevas küsimustikus käsitletud, kuid mida peate oluliseks.